

Wprowadzenie

Intensywny postęp technologiczny, przeobrażenia w sferze ekonomicznej, rozwój nowych mediów oraz inne procesy globalizacyjne wpływają znacząco na życie współczesnego człowieka. W konsekwencji pojawiają się dzisiaj nowe oczekiwania, nadzieje, ale także i niepokoje. Współczesny świat generuje również nowe, wcześniej nieznane uwarunkowania interakcji bezpośrednich, które z kolei tworzą bardziej skomplikowany kontekst społeczny. Ma to w konsekwencji istotny wpływ na proces wychowania młodego pokolenia. W związku z tym uzasadnione wydaje się podjęcie szerokiej debaty na temat rodzaju i jakości współpracy pomiędzy różnymi środowiskami wychowawczymi.

Środowisko wychowawcze to przestrzeń ze złożonym systemem bodźców rozwojowych o charakterze oddziaływań celowych i spontanicznych, które wywołują trwałą zmianę w zachowaniu wychowanka oraz wpływają na kształtowanie się określonych postaw, poglądów i wiedzy. Ostatecznym celem działań wychowawczych realizowanych przez różne środowiska wychowawcze jest ukształtowanie dojrzałej osobowości przygotowanej do podjęcia wielu ról społecznych. Efektywność tych procesów zależy niewątpliwie od poziomu integracji działań różnych środowisk wychowawczych, która powinna być oparta na stałej wymianie poglądów, myśli i argumentów.

Ogniwem łączącym oddziaływania różnych środowisk jest wychowanek i jego dobro, a wspólną płaszczyzną – proces jego wychowania, socjalizacji i inkulturacji. Pierwszym i niezastąpionym naturalnym środowiskiem wychowawczym jest rodzina, zaś rodzice pierwszymi i najważniejszymi wychowawcami. Jednak wychowanie to nie tylko zadanie dla rodziców, ale wspólny cel wszystkich dorosłych i całych społeczeństw. Współpraca różnych środowisk pozwala na ujednoczenie oddziaływań edukacyjnych i wychowawczych, co w konsekwencji decyduje o przebiegu i rezultatach tych procesów. Wychowanek jako jeden z podmiotów współpracy powinien być

w nie zaangażowany. Skuteczne wychowanie to wychowanie spójne, w którym strony zaangażowane w ten proces działają w podobny sposób, odwołując się do tych samych zasad, celów i wartości.

Mając na uwadze powyższe, przez synergię środowisk wychowawczych rozumiemy, po pierwsze, proces wyrażający się w integracji i kooperacji na różnych poziomach życia społecznego wielu środowisk: rodziny, szkoły, grupy rówieśniczej, społeczności lokalnej, mediów i innych. Po drugie, synergia jest także efektem współpracy różnych środowisk tworzących nową jakość.

Dzisiaj mamy świadomość szczególnej potrzeby rzeczywistego integrowania działań wychowawczych na wielu poziomach życia społecznego, przede wszystkim ze względu na powszechność występowania w nim oddziaływań ryzykownych i destrukcyjnych. Stąd potrzebna jest naukowa refleksja oraz dyskusja wszystkich zainteresowanych nad zagadnieniami, które dają szansę na realną synergię środowisk wychowawczych z uwzględnieniem wyzwań i warunków aktualnego kontekstu społecznego.

Z wielką przyjemnością przedstawiamy Państwu nowy tom „Studia Paedagogica Ignatiana”, w którym nasi autorzy podejmują próby odpowiedzi na te właśnie pytania. Celem publikacji jest próba analizy i opisu zmian, jakie zachodzą w procesie wychowawczym w konsekwencji obserwowanych obecnie przemian społecznych i procesów globalizacyjnych, aby na tej podstawie wskazać na aktualne potrzeby i wyzwania, jakie stoją przed środowiskami uczestniczącymi w procesie wychowawczym. Dążeniem autorów jest zachęcenie do refleksji nad kluczowymi elementami zmieniającego się kontekstu społecznego i ich skutkami dla całości procesów wychowawczych. Istotnymi cechami szeroko definiowanego procesu synerгии środowisk wychowawczych, które szczególnie dziś nabierają znaczenia, są przede wszystkim: różnorodność i komplementarność, kooperatywność i kreatywność, jak również szacunek i zaufanie, a także dobre i skuteczne zarządzanie.

Jesteśmy świadomi tego, że żadna z naszych odpowiedzi nie może być postrzegana jako ta „ostateczna” – jednak z całą pewnością wierzymy, że wszystkie zawarte w tym tomie artykuły przyczyniają się do lepszego zrozumienia społecznego kontekstu wychowania.

Mamy nadzieję, że niniejszy tom „Studia Paedagogica Ignatiana” zostanie przez naszych czytelników uznany za taką próbę otwarcia się na nowe horyzonty myśli i refleksji nad wychowaniem.